

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

جمعه 05 نوامبر 2021

داکتر عبدالحنان روستائی

آلمان، دوم نوامبر 2021

کنفرانسهای جهانی در باره تغییرات اقلیمی

1- افراز گاز های گلخانه ئی و تغییرات اقلیم:

افراز گاز های گلخانه ئی بعد از انقلاب صنعتی در نیمه دوم قرن 18 آغاز گردید که در سراسر قرن 19 و مخصوصاً در قرن 20 سیر صعودی خود را پیمود و در آغاز قرن 21 اینک به اوجش رسیده. پیامد این افرازات نه تنها باعث افزایش حرارت اتموسفر یا هوای زمین شد، بلکه مصائب و بلاهای متعددی را بر محیط زیست و زندگانی میلیارد ها انسان نیز وارد نمود. تغییرات اقلیمی از یک جانب باعث صعود سطح آب اوقیانوسها، ریزش بارانهای شدید، سیلابها، لغزش زمین و مصائب بسیار می شود، از جانب دگر خشک سالیهای متمادی، تخریب زمینهای زراعتی و توسعه دشتهای را در قبال دارد. علاوه بر این، عواقب ناشی از تغییرات اقلیمی باعث دگرگونی اوضاع طبیعی و اقتصادی گردیده، از کشور های فقیر بیشتر قربانی گرفته و جان و مال میلیونها انسان را به خطر مواجه ساخته است.

افراز کنندگان این گاز ها، کشور های صنعتی اند که مقدار زیاد انرژی فوسیل را به مصرف می رسانند. به طور مثال در سال 2018 چین: 11256 میلیون تن؛ امریکا: 5275 میلیون تن؛ هند: 2622 میلیون تن؛ روسیه: 1748 میلیون تن و جاپان 1199 میلیون تن کاربن دای اوکساید افراز کرده اند [1]. این افرازات به ترتیب 29,7 در صد؛ 13,9 در صد؛ 6,9 در صد؛ 4,6 در صد و 3,1 در صد مجموع افرازات کاربن دای اوکساید جهان را احتوا می کند [1]. در سال 2015 در مجموع در حدود 32300 میلیون تن کاربن دای اوکساید افراز گردیده که نیمی از آن توسط چین،

امریکا و هند صورت گرفته [2]. به این ترتیب اضلاع متحده آمریکا بزرگترین سهم را در تغییرات اقلیم و در نتیجه در تخریب جهان و گرسنگی مردم در کشور های فقیر داشته که در سالهای اخیر چین در این مسابقه گوی سبقت را از امریکا برده.

برای جلوگیری از مصائب بیشتر تغییرات اقلیمی، مؤسسات علمی و مراجع پژوهشی تحقیقات گسترده ای را انجام داده اند که نتایج آن برای دولتها، احزاب و نهاد ها و در یک کلام برای جامعه بشری تکان دهنده بود. ازینرو مؤسسه ملل متحد برای بار اول در سال 1995 اولین "کنفرانس تغییرات اقلیم" (*United Nations Climate Change Conference*) که به نامهای "کنفرانس سران جهان در مورد اقلیم" و یا "کنفرانس جهانی اقلیم" نیز یاد می گردد، در برلین دایر نمود. چون این موضوع بسیار مهم بود، فیصله شد تا همه ساله چنین کنفرانسهائی دایر گردد.

"بیست و پنجمین کنفرانس مؤسسه ملل متحد در مورد اقلیم" از تاریخ 2 تا 15 دسمبر سال 2019 " با اشتراک حدود 200 کشور و بیشتر از 26 هزار نفر در شهر مادرید، پایتخت اسپانیا برگزار گردیده بود. محور اصلی اجندای این کنفرانس محدود کردن افزایش متوسط حرارت اتموسفر زمین به 1,5 درجه سانتی گرید، در مقایسه با زمان پیش از انقلاب صنعتی، بود. لذا محدود کردن افرازات گاز های گلخانه ئی در کشور های صنعتی که باعث افزایش حرارت اتموسفر زمین می گردد، موضوع مرکزی این کنفرانس را تشکیل می داد.

اینک "بیست و ششمین کنفرانس مؤسسه ملل متحد در مورد اقلیم" در شهر گلاسکو در اسکاتلند به تاریخ 31 اکتوبر 2021 آغاز گردیده و تا تاریخ 12 نوامبر همین سال ادامه می یابد. در این کنفرانس سران 200 کشور جهان اشتراک کرده اند. تنها سران کشور های چین، روسیه و ایران غایب اند. صدراعظم بریتانیا از کشور های غنی جهان خواست تا با کشور های فقیر 100 میلیارد دالر کمک کنند تا با تغییرات اقلیم مبارزه نمایند. جو بایدن رئیس جمهور امریکا یادآوری کرد که کشورش 555 میلیارد دالر برای کاهش سوخت انرژی فوسیل که باعث افراز گاز های گلخانه ئی می گردد، تخصیص داده. صدراعظم بریتانیا در کنفرانس گلاسکو گفت: "یک دقیقه به نیمه شب باقی نمانده" و رئیس مؤسسه ملل متحد خاطر نشان کرد که: "اگر ما در این کارزار شکست بخوریم، این پایان ماست، بدین معنی که یا ما تغییرات اقلیمی را به پایان می رسانیم و یا اینکه تغییرات اقلیمی کار ما را به پایان خواهد رساند. دیوید اتنبروی یک مستند ساز تغییرات اقلیمی گفت: "جهان قبل از انقلاب صنعتی چه نظم خوبی داشت و ما چطور توانستیم با فعالیتهای اقتصادی و افراز گاز های گلخانه ئی این نظم را برهم زنیم."

قرار گزارشات سازمان بین المللی انرژی، اقتصاد جهان سالانه در حدود 35 میلیارد تن گاز های گلخانه ئی تولید می کند. هدف کنفرانس بین المللی آنست که حجم این مقدار گاز های گلخانه ئی تا سال 2050 به صفر برسد و در نهایت، درجه متوسط حرارت اتموسفیر زمین زیر 1,5 درجه سانتی گرید بماند. ولی برخلاف آنچه دولتها قول داده اند تا سال 2050 حدود 20 میلیارد تن گاز های گلخانه ئی در اتموسفیر زمین باقی خواهد ماند و حد اوسط افزایش گرمی هوای زمین 2 درجه سانتی گرید خواهد بود.

2 - "خنثی سازی کاربن دای اوکساید تا سال 2050 در اروپا":

رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا به تاریخ 11 دسامبر 2019 طرحی را به نام "معامله سبز" (Green Deal) ارائه کرد که در آن راههای کاهش گاز های گلخانه ئی طی سی سال آینده بیان گردیده بود. رؤسای جمهور 27 کشور اتحادیه اروپا به تاریخ 12 دسمبر 2019 طی ملاقاتی در شهر بروکسل این طرح (2050Neutrality -2CO) را تصویب کردند. بنیاد این طرح چنان است که تا سال 2050 مقدار افزایشات گاز های گلخانه ئی که در اروپا تولید می شوند، به اندازه ای کاهش یابد که توسط نباتات در عملیه فوتوسنتیز جذب می گردند. یعنی اینکه تولید کاربن دای اوکسایدی که از سوخت زغال سنگ، نفت و گاز افزای می گردد، در مطابقت با مصرف آن توسط نباتات، قرار داشته باشد که در نتیجه در این معادله کاربن دای اوکساید خنثی می گردد. اگر مقدار کاربن دای اوکساید تولید شده بیشتر از آن باشد که توسط نباتات جذب می گردد، در این صورت کشور های اروپائی مجبورند که این مقدار اضافی را در جای مناسبی مثلاً در عمق زمین ذخیره کنند تا در اتموسفیر زمین داخل نگردد.

در حالی که آلمان پیشقراول این طرح است، کشور های اروپای شرقی، مخصوصاً پولند، هنگری و جمهوری چک در مخالفت با آن قرار دارند، زیرا این کشور ها مقدار عظیم انرژی را از سوخت زغال سنگ حاصل می کنند. لذا این کشور ها از اتحادیه اروپا طالب مبالغ گزاف پول شدند، زیرا با کاهش تولید انرژی، مخصوصاً از زغال سنگ، اقتصاد آنها صدمه می بیند. در نتیجه، اتحادیه اروپا برای کشور های اروپای شرقی حدود 100 میلیارد دالر می پردازد تا خود را برای تطبیق طرح مذکور آماده کنند. علاوه بر این برای پولند وقت بیشتر داده شد تا خود را با این پلان، حتی بعد از سال 2050 عیار نماید. علاوه بر این کشور های اروپای شرقی توانستند بالای اتحادیه اروپا بقبولانند که آنها اجازه دارند از انرژی اتمی بمتابه "انرژی سبز" یعنی انرژی ای که گویا برای

محیط زیست آسیب نمی رساند، استفاده نمایند و این چیز نیست که به مذاق کشور های اروپای غربی، مخصوصاً آلمان، برابر نبود و نیست.

3 - علل کم ثمری این کنفرانسها:

مبرهن است که در عقب این پرده های دلفریب سیاسی مانند کنفرانسهای کیوتو، برلین، کوپنهاگن، پاریس، مادرید و اینک گلاسکو و غیره که در صحنه تمثیل جهانی نمایش داده می شوند، کمپنی های بزرگ نفتی، مالکان صنایع ثقیل، صنایع سلاح سازی، تولید انرژی، موتر سازی، بانک ها و غیره قرار دارند که جلو دولتهای مقتدر جهان را به دست دارند. لذا از همه اولتر، این رهبران پنج کشور مهم صنعتی جهان اند که سرنوشت چنین کنفرانسها را رقم می زنند و فقط در پی منافع آنی خود اند و بشریت برای آنها ارزشی ندارد. ازینرو کشور های بزرگ صنعتی به هیچ وجه حاضر نیستند که مصارف نفت و گاز و زغال سنگ کم شود و حرارت اتموسفر زمین متعادل گردد و زندگی بشریت از عفریت تغییرات اقلیمی نجات یابد. به این ترتیب در کنفرانس مادرید که میلیونها انسان که خوشباورانه به آن چشم امید دوخته بودند، نا امید گردیدند. زیرا پنج کشور زورآور جهان که در رأس آن اضلاع متحده امریکا قرار دارد، به جای آنکه تعهد می سپاریدند که افزایات گاز های گلخانه ئی خود را کاهش می دهند، در مقابل کشور های فقیر مقاومت نموده و بر روی جنایات عظیمی که در حق بشریت انجام می دهند، ایستادگی می کنند. کشور های صنعتی با پیشکش رشوه دهها میلیارد دالری به کشور های فقیر، یک بار دگر فتنه و شیطننت خود را هویدا ساخته با بشریت و طبیعت چنین غیر مسؤولانه بازی کردند. و این در حالیست که خسارات ناشی از گرمی اتموسفر زمین در کشور های فقیر سر به هزاران میلیارد دالر می زند و زندگی میلیونها انسان مورد تهدید قرار گرفته. به این ترتیب دیده می شود که حیات انسان و حیوان و نبات و در مجموع نجات طبیعت با همه زیبایی هایش، نزد صاحبان سرمایه به پیشیزی ارزش نداشته و کفاره گناهان جنایت گستر سرمایه را باید کشور های فقیر و انسانهای گرسنه و پا برهنه بپردازند.

واقعیت دیگری که در چنین کنفرانسها خودنمایی می کند، برخورد فاشیستی دولتهائیس که چنین کنفرانسها در آن کشور ها دایر می گردد. سردمداران این کشور ها که در ظاهر طبل دیموکراسی و انسان خواهی می نوازند، در حقیقت چون گرگ درنده عمل کرده و در جریان چنین کنفرانسها با فشار و اختناق و با چوب و چماق و طمطراق زیاد با مظاهره کنندگان بر خورد می کنند. واقعیت سوم که بار دگر در کنفرانس مادرید و اینک در کنفرانس گلاسکو تجلی یافت، جعل دیموکراسی و تمثیل دروغین اراده مردم است که سردمداران کشور های صنعتی بر اثر تبلیغ آن گوش فلک را کر

کرده اند. زیرا اکثریت مردمان کشور های صنعتی طرفدار جدی کاهش گاز های گلخانه ئی بودند و استند. مظاهرات گسترده ای را که باشندگان اروپا و قاره امریکا تحت شعار "مظاهرات روز های جمعه برای آینده" (Fridays for Future)) در سراسر کشور های صنعتی راه اندازی کردند، برهان این واقعیت است. لاکن صاحبان سرمایه همان طوری که فریاد باشندگان کشورهای فقیر را نمی خواهند بشنوند، به خواست مردمان کشورهای خود نیز وقعی نمی گذارند. بنابراین از کنفرانس گلاسکو نیز امید ثمری نیست که نیست.

4 - عواقب ازدیاد حرارت اتموسفیر زمین:

چنانکه تذکر یافت، ازدیاد افرازاات گازهای گلخانه ئی باعث بلند رفتن حرارت اتموسفیر زمین می گردد که بر اثر آن اوضاع جوی به سرعت تغییر کرده باعث ذوب شدن یخهای قطبین و یخچالها و برفهای مناطق مرتفع می شود. به گونه مثال کوهستانهای بلند مانند هیمالیا در آسیا و اندیز در امریکای جنوبی از یخ و برف تا اندازه زیاد تهی گردیده اند. در نتیجه ذوب یخچالها و برفهای دائمی از یک طرف اشعه وارده از خورشید که بعد از اصابت به کتله های یخ و برف دوباره به فضاء منعکس می شد، اینک در سطح زمین که از یخ برهنه شده، جذب گردیده و در نتیجه حرارت اتموسفیر زمین هنوز بیشتر می گردد. از جانب دگر مقدار معتدابی از گازهای کاربن دای اوکساید و میتان که در زیر این کتله های بزرگ یخ پنهان می باشند، آزاد گردیده، همچنان باعث ازدیاد درجه حرارت اتموسفیر زمین می شوند. در گام بعدی سطح آب اوقیانوسها بلند می شود که بر اثر این صعود سطح آب، کشور های فرو افتاده مانند ملدیف، بنگلادیش، هالند و غیره با تهدیدات جدی مواجه می گردند. کشور های صنعتی از قبل تدابیری را اتخاذ کرده اند، مثلاً هالند در نواحی فرو افتاده در مجاورت بحیره شمال سد های بزرگ و عریضی را آباد کرده که در صورت بالا رفتن سطح آب بحر جلو پیشروی آنرا به جانب خشکه بگیرد. در حالیکه کشور های فقیر چنین تواناییهای مادی و تخیلی را نداشته و همین اکنون با این مصیبت بزرگ دست و گریبان اند. مثلاً در بنگلادیش شالیزار های وسیعی طعمه آبخیزی گردیده و گرسنگی را دامن می زند. در جزایر ملدیف بخش قابل ملاحظه ای از اراضی زراعتی همین حالا زیر آب گردیده و زارعان با مشکلات مواجه شده اند. با ازدیاد درجه متوسط حرارت، حتی تا 2 درجه سانتی گرید که همین حالا اتفاق افتیده، صد ها میلیون انسان در جهان منجمله در افریقا، آسیا، خاصتاً در افغانستان و امریکای لاتین به منجلاب گرسنگی می افتند، چنانکه همین اکنون افتیده اند. علاوه بر این دهها میلیون انسان دیگر بیجا می گردند، زیرا

بر اثر کمبود آب و غذا این انسانهای مظلوم چاره ای ندارند جز اینکه هجرت کنند و به اصطلاح از چکک بگریزند و بر زیر ناوه بنشینند.

با ازدیاد درجه حرارت تا 3 درجه سانتی گرید کوههای همالیا که کمتر از نیمی از بشریت را آب نوشیدنی و آب به منظور زراعت می دهد، از منابع آب تهی گردیده و حیات جم عظیمی از انسانها را با خطر جدی مواجه می سازد. همچنین سلسله های اندیز در امریکای جنوبی و کوهستان کلیمنچارو در افریقا که از چنین اهمیتی برخوردار اند، نیز خسران می بینند. به همین ترتیب آب رودخانه های دجله و فرات که همین اکنون 40 درصد کاهش یافته و باعث رکود در حاصلات برنج و گندم شده، مشکلات جدی مواد خوراکی را در کشور های ترکیه، سوریه و عراق موجب می گردد.

گذشته از این، هجوم توفانهای بحری و امواج توفنده گرمی و تغییرات بزرگ جوی با بارانهای شدید و سیلابهای مدهش و خشک سالیهای متواتر نیز زائیده همین افرازات گاز های گلخانه ای می باشند که مجموع جهان و بشریت را تهدید می کنند. آبخیزیهای وحشتناک سالهای 2005 و 2021 در المان و توفان بزرگ کاترینا در اضلاع متحده امریکا، فریدریکی در فرانسه در سال 2018 و توفانهای مدحشی که در افریقا و آسیا به وقوع پیوستند، حیات انسانها و حیوانات را تهدید کرده و صد ها میلیارد دالر خساره وارد نمودند، مثالهایی از این خطرات اند. در سائر کشور ها مانند ممالک حوزه جنوب شرق آسیا و امریکای جنوبی مردم پیوسته با آبخیزیهای مدهش، لغزش زمین و مصیبتهای مشابهی دست و گریبان اند. علاوه بر این نسلهای متعدد حیوانات و نباتات بر اثر تغییرات اقلیم منقرض شده اند.

همچنان خشک سالیهای پیهم در افریقا و آسیا، منجمله در افغانستان، ایران، پاکستان، چین و آسیای میانه باعث خشک شدن منابع آب، کمبود آب نوشیدنی و رکود در زراعت، کمبود مواد غذایی و فقر گسترده گردیده. به همین ترتیب توفانهای ریگ و خاک و افزایش و توسعه صحرا نیز قابل یاد آوری اند، چنانکه در سال 2009 در نواحی شرقی استرالیا از آسمان خاک و ریگ می بارید. صحرا های استرالیا، شمال افریقا مانند مصر، لیبیا، مراکش، سودان، چاد، نایجریا و آسیای میانه مثل دشتهای ترکمنستان، ازبکستان و قزاقستان همچنین صحرا های تکلّه مکان در چین، گوبی در منگولیا، راجستان در هند، بلوچستان در پاکستان و ایران و دشتهای لیلی، دشت آبدان میر علم، تندنک، بکوا، جهنم، مارگو، ریگستان و غیره در افغانستان به شدت توسعه یافته اند. به همین ترتیب جنگل سوزیهای گسترده، مثلاً در سال 2019 در استرالیا و در سالهای 2020 و 2021 در اضلاع متحده

امریکا، فدراسیون روسیه و بعضی کشور های دیگر که میلیونها هکتار جنگل طعمه حریق گردید، باعث گسترده‌گی دشتهای می گردد.

به همین ترتیب آلوده شدن آبهای روی زمینی و زیر زمینی و کاهش در تولیدات زراعتی مخصوصاً مواد خوراکی که خود صد ها مصیبت دگر مانند مهاجرت‌های ناچاری، شیوع امراض و غیره را در قبال دارد، دامنگیر کشور های فقیر شده. و این هنوز آغاز این مصائب است و اگر اقدامی صورت نگیرد، مجموع بشریت در انتظار آفتهای دگر خواهد بود. از جانب دگر اگر همین اکنون اقدامی مثبت هم صورت بگیرد، سالها وقت بکار است تا نتیجه آن ملموس گردد. زیرا تلخکامیهای حاضر نتیجه غفلت یک قرن گذشته بشر، مخصوصاً کشور های صنعتی است که به آسانی و زودی قابل علاج نیستند، مگر اینکه خلقهای جهان بخاطر آزادی خود و صیانت از طبیعت به پا خیزند و بر سلطه ویرانگران طبیعت پایان بخشند.

خوانندگان ارجمندی که به مسایل تغییرات اقلیم و عواقب فاجعه بار آن بر افغانستان علاقه داشته باشند، می توانند به لینک ذیل در پورتال افغان - جرمن آنلاین ازین قلم مراجعه نمایند.

<https://lmy.de/O3wh1>

5-منابع

- [۱] https://de.wikipedia.org/wiki/Liste_der_gr%C3%B6%C3%9Ften_Kohlenstoffdioxidemittenten (20.12.2019)
- [۲] <https://www.iwd.de/artikel/klimapolitik-die-co2-welt-366033/> (20.12.2019)

پایان